

Hanneke Tuithof

Hanneke Tuithof was tien jaar geschiedenisdocent in Utrecht en Zeist en werd in 1996 vakdidacticus aan de Universiteit Utrecht. Ze is lid van de VGN-commissie Lerarenopleidingen. In juni 2017 is ze gepromoveerd op een onderzoek naar de vakdidactische kennis van Nederlandse geschiedenisdocenten. Sinds 1 september 2017 is ze ook lector in de didactiek van de gammavakken bij Fontys.

Ben Vriesema
is hoofdredacteur
van Kleio.

Kunt u zich nog veel herinneren van de geschiedenislessen op de middelbare school?

Ik mocht als onderbouwleerling werken met een geschiedenisboek waarin veel actieve en creatieve opdrachten stonden en dat vond ik erg leuk. Mijn docent in de bovenbouw, Arie Beijer, was een enthousiaste docent die de actualiteit besprak en ons toneelstukjes liet spelen en themakranten liet maken.

Welke historische persoon spreekt u het meest aan?

Aletta Jacobs, vanwege haar politieke idealen, haar verlangen om te leren en omdat zij op zoveel vlakken strijd voerde voor de positie van vrouwen.

Welk nut heeft geschiedenis volgens u?

Het inleven in mensen uit andere tijden helpt je om de eigen tijd beter te begrijpen.

Het beschouwen van de geschiedenis voorkomt dat 'de waan van de dag' het denken en handelen te veel gaat beheersen. En geschiedenis is een hele leuke en mooie manier om je te vermaken.

Wat is volgens u het belangrijkste in het geschiedenisonderwijs?

Het schoolvak geschiedenis kan leerlingen helpen om het heden beter te begrijpen. Het kunnen analyseren van iemands standplaatsgebondenheid en misschien ook begrijpen, staat voor mij centraal in het schoolvak geschiedenis. Dit moet dan ingebed worden in het leren historisch redeneren.

Welke historische periode spreekt u het meest aan?

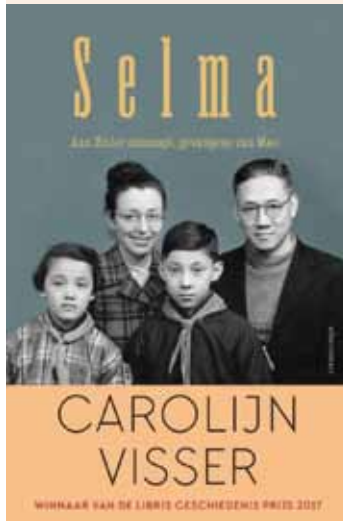
Ik vind als vakdidacticus alle historische periodes interessant, maar de eigentijdse geschiedenis spreekt mij het meest aan, omdat deze geschiedenis het meest aansluit bij mijn persoonlijke geschiedenis en er zoveel interessante en veelsoortige bronnen beschikbaar zijn.

Denkt u dat de 49 kenmerkende aspecten die leerlingen moeten kennen voor het eindexamen enig nut hebben voor het geschiedenisonderwijs?

De commissie-De Rooy heeft een moedige poging gedaan om een historisch referentiekader te ontwikkelen. Hun opdracht was namelijk ervoor te zorgen dat het schoolvak geschiedenis meer chronologische kennis zou opleveren. Helaas is dit didactische referentiekader ook de omschrijving van een examenprogramma geworden. Het referentiekader kan zeker houvast geven, maar het geeft te weinig houvast voor het maken en voorbereiden van een centraal examen. Verder zijn de kenmerkende aspecten erg abstract geformuleerd en vooral gericht op Europese geschiedenis. Ik zou liever alleen de historische begrippen uit de kenmerkende aspecten hanteren en in het centraal examen delen van het referentiekader toetsen. Dan kunnen docenten in het schoolexamen het referentiekader op een voor hun leerlingen passende manier hanteren en toetsen.

Als u morgen een historisch onderzoek zou mogen beginnen, wat zou dan het onderwerp zijn?

Ik heb in juni 2017 een proefschrift mogen verdedigen over de vakdidactische kennis van ervaren Nederlandse geschiedenisdocenten. Dit is weliswaar geen zuiver historisch onderwerp, maar gaat wel over de kennis van geschiedenisdocenten. Ik heb vooral veel plezier gehad bij het interviewen van de geschiedenisdocenten die ik onderzocht.

Wat is uw dierbaarste bezit dat ook historische waarde heeft?

Ik heb een oude schoolplaat van Isings die gebruikt is op een school in Laren. Mijn vader heeft hem gevonden. Na zijn overlijden in 2004 heb ik deze schoolplaat gekregen, en nu hangt hij op mijn studeerkamer.

‘Docenten moeten lesgeven op een manier die bij hen, hun kwaliteiten, hun leerlingen en hun school past’

Welke historische film heeft de meeste indruk op u gemaakt?

Nynke van Pieter Verhoeff. De film laat het levensverhaal van Nienke van Hichtum zien – in het Fries: Nynke fan Hichtum. Ze was een Nederlandse en Friese vertaalster en kinderboekenschrijfster, en getrouwd met Pieter Jelles Troelstra. Het is een dramatisch levensverhaal gebaseerd op historische bronnen. Er zijn scènes die rechtstreeks gebaseerd zijn op foto's uit die tijd. Ik heb jaren geleden met mijn collega Fia Dieteren een beschrijving en opdracht bij deze film gemaakt, die toen in Kleio is verschenen.

Welke historische studie of welke historische roman maakte de meeste indruk op u?

Selma van Carolijn Visser. In het boek maakt Visser een reconstructie van het leven van een Nederlandse vrouw die in China woont tijdens het bewind van Mao. Hiermee maakt ze niet alleen veel duidelijk over het dramatische leven van Selma en het leven in China van die tijd, maar ook over de Nederlandse samenleving. Daarnaast laat ze zien hoe je door het verzamelen van allerlei bronnen een levensverhaal kunt reconstrueren.

Hoe vindt u dat geschiedenisonderwijs en staatsinrichting in het voortgezet onderwijs moet worden gedoceerd?

Ik geloof in de autonomie van de docent; docenten moeten lesgeven op een manier die bij hen, hun kwaliteiten, hun leerlingen en hun school past. Persoonlijk denk ik dat activerend lesgeven, waarbij docenten duidelijke kaders aangeven, veel variatie aanbrengen in hun lessen en keuzevrijheid aan de leerlingen geven, voor veel leerlingen goed werkt.

Wat is de meest recente ‘historische sensatie’ die u heeft gehad?

Een student die ik vakdidactiek geef, nam pas geleden dagboeken mee van zijn opa. Zijn opa heeft gevochten in Indonesië en beschrijft zijn dagelijkse ervaringen in een leesbaar handschrift en op een begrijpelijke manier. Ik mocht de dagboeken bekijken en stukjes daaruit lezen. Het kippenvel stond mij op de armen. Niet alleen om die prachtige historische bron, maar ook dat het de opa van mijn student is en omdat hij deze bron aan zijn leerlingen heeft laten lezen.

Wat is voor u een belangrijke lieu de mémoire?

Het Domplein in Utrecht. Het is een prachtig plein midden in Utrecht waar altijd wat te doen is. Op en aan het plein zijn overblijfselen van allerlei historische periodes, zoals de Romeinse limes, resten van vroegere kerken, sporen van de Beeldenstorm, de plek waar de Unie van Utrecht is getekend en ook een gedenksteen voor de slachtoffers van de achttiende-eeuwse Utrechtse sodomieprocessen. ■

